Judikatūras krājums

ĢENERĀLADVOKĀTA PEDRO KRUSA VILJALONA [*PEDRO CRUZ VILLALÓN*] SECINĀJUMI,
sniegti 2015. gada 8. septembrī[1]

Lieta C-297/14

Dr. Rüdiger Hobohm
pret
Benedikt Kampik Ltd & Co. KG ,
Benedikt Aloysius Kampik
un
Mar Mediterraneo Werbe- und Vertriebsgesellschaft für Immobilien SL

(Bundesgerichtshof (Vācija) lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu)

Brīvības, drošības un tiesiskuma telpa — Tiesu iestāžu sadarbība civillietās un komerclietās — Regula Nr. 44/2001 — Jurisdikcija patērētāju līgumu jomā — 15. panta 1. punkta c) apakšpunkts — Uz citu dalībvalsti vērsta darbība — Uz patērētāja dalībvalsti vērstas komercdarbības vai profesionālas darbības jēdziens — Pilnvarojuma līgums, kas domāts, lai sasniegtu tāda agrāka līguma, kas noslēgts uz patērētāja dalībvalsti vērstas profesionāļa darbības jomā, ekonomisko mērķi

1. Šis *Bundesgerichtshof* lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu attiecas uz iespēju akceptēt Regulā (EK) Nr. 44/2001[2] paredzēto patērētāja domicila valsts tiesu jurisdikciju situācijā, kad pēc tam, kad tika noslēgts un izpildīts starpniecības līgums nekustamā īpašuma iegādei Spānijā – kas ir darbība, kuru profesionālis ar reklāmas palīdzību vērsa uz Spāniju –, tika noslēgts pilnvarojuma līgums, lai atrisinātu dažas ar minētā īpašuma pirkuma līgumu saistītas grūtības.

2. Tādējādi šī lieta Tiesai sniedz jaunu iespēju lemt par to, kā interpretēt Briseles I regulas 15. panta 1. punkta c) apakšpunktu un 16. panta 1. punktu, kas judikatūrā jau vairākkārtīgi interpretēti, konkrēti – spriedumos *Pammer* un *Hotel Alpenhof*[3], *Mühlleitner*[4], *Emrek*[5] un *Maletic*[6].

3. Atšķirībā no šīm minētajām lietam, saistībā ar kurām Tiesai bija jālemj par iepriekš minētajām tiesību normām visos gadījumos tikai attiecībā uz vienu atsevišķu līgumu, šīs lietas specifika ir situācija, kurā pastāv vairāki līgumi, kas attiecas uz dažādiem pakalpojumiem un kas ir laika ziņā nošķirti, lai gan starp tiem pastāv zināma saistība. Konkrētāk, kā jau norādīts, valsts tiesa Tiesai jautā par to, vai patērētājs var savas domicila vietas tiesā celt prasību pret profesionāli saistībā ar līgumu, kas saskaņā ar norādīto tieši neietilpst darbības jomā, kuru tā līgumpartneris vērš uz patērētāja domicila dalībvalsti, bet kurš domāts, lai sasniegtu starp abām pusēm iepriekš noslēgta un šajā jomā ietilpstoša līguma ekonomisko mērķi.

1 — Oriģinālvaloda – spāņu.

2 — Padomes 2000. gada 22. decembra Regula par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildi civillietās un komerclietās (OV 2001, L 12, 1. lpp., Īpašais izdevums latviešu valodā, 19. nodaļa, 4. sējums, 42. lpp.; turpmāk tekstā – "Briseles I regula"). No 2015. gada 10. janvāra šī regula ir aizstāta ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 1215/2012 par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildi civillietās un komerclietās (OV 2012, L 351, 1. lpp.).

3 — C-585/08 un C-144/09, EU:C:2010:740.

4 — C-190/11, EU:C:2012:542.

5 — C-218/12, EU:C:2013:666.

6 — C-478/12, EU:C:2013:735.

4. Tādējādi diskusija šajā lietā ir vērsta uz konkrēto jautājumu par to, vai Briseles I regulas 15. panta 1. punkta c) apakšpunkta nosacījumi var tikt uzskatīti par izpildītiem ar saikni starp diviem līgumiem, kas secīgi noslēgti ar patērētāju un starp kuriem pastāv cieša saikne, bet no kuriem vienīgi pirmais ir noslēgts tieši to darbību jomā, kuras šis profesionālis vērš uz patērētāja domicila dalībvalsti.

I – Atbilstošās tiesību normas

5. Briseles I regulas preambulas 11., 12., 13. un 15. apsvērumā ir noteikts:

"(11) Jurisdikcijas normām vajadzētu būt ļoti paredzamām, un tām būtu jābalstās uz principu, ka jurisdikcijas pamatā ir atbildētāja domicils, un jurisdikcijai vienmēr ir jābūt pieejamai ar šādu pamatojumu, izņemot dažās skaidri noteiktās situācijās, kurās tiesvedības priekšmets vai pušu autonomija garantē citu sasaistes faktoru. Juridiskas personas domicils būtu jānosaka autonomi, lai kopējās normas padarītu pārskatāmākas un novērstu jurisdikcijas kolīzijas.

(12) Papildus atbildētāja domicilam kā jurisdikcijas pamatojumam vajadzētu būt arī citiem jurisdikcijas pamatojumiem, kuru pamatā ir cieša saikne starp tiesu un lietu vai kuru nolūks ir veicināt pareizu tiesvedību.

(13) Saistībā ar apdrošināšanu, patērētāju līgumiem un nodarbinātību, vājākajai pusei vajadzētu būt aizsargātai ar jurisdikcijas normām, kas ir labvēlīgākas tās interesēm, nekā to paredz vispārējās normas.

[..]

(15) Tiesvedības saskaņotas norises interesēs ir jāsamazina paralēlas tiesvedības iespēja un jānodrošina, ka divās dalībvalstīs nepieņem nesavienojamus spriedumus. Ir jāparedz skaidrs un iedarbīgs mehānisms, lai izšķirtu *lis pendens* lietas un saistītas darbības un novērstu problēmas, ko izraisa valstu atšķirības attiecībā uz dienu, kad prasību uzskata par celtu. Šīs regulas nolūkā minētā diena būtu jānosaka autonomi."

6. Noteikumi par jurisdikcijas noteikšanu ir ietverti Briseles I regulas II nodaļā. Šīs regulas 2. panta, kas ietilpst 1. iedaļā "Vispārīgi noteikumi", 1. punktā ir noteikts, ka saskaņā ar šo regulu "personas, kuru domicils ir kādā dalībvalstī, neatkarīgi no viņu pilsonības, var iesūdzēt attiecīgās dalībvalsts tiesā".

7. Briseles I regulas 3. panta 1. punktā, kas ir iekļauts šajā pašā iedaļā, ir noteikts, ka "personas, kuru domicils ir kādā dalībvalstī, var iesūdzēt citas dalībvalsts tiesā vienīgi saskaņā ar šīs nodaļas 2. līdz 7. iedaļā izklāstītajiem noteikumiem".

8. Briseles I regulas II nodaļas 4. iedaļa, kas ietver 15.–17. pantu, attiecas uz jurisdikciju attiecībā uz patērētāju līgumiem. Briseles I regulas 15. panta 1. punkts formulēts šādi:

"Lietās saistībā ar līgumiem, ko persona – patērētājs – noslēgusi mērķiem, kurus var uzskatīt par nesaistītiem ar viņa arodu vai profesiju, jurisdikciju nosaka šajā iedaļā, neskarot 4. pantu un 5. panta 5. punktu, ja:

[..]

c) visos citos gadījumos – līgums ir noslēgts ar personu, kas veic komercdarbību vai profesionālo darbību patērētāja domicila dalībvalstī vai jebkādā veidā vērš šādu darbību uz attiecīgo dalībvalsti vai vairākām dalībvalstīm, tostarp attiecīgo dalībvalsti, un līgums ietilpst šādas darbības jomā".

9. Briseles I regulas 16. panta 1. punktā noteikts, ka "patērētājs var celt prasību pret otru līgumslēdzēju pusi vai nu tās dalībvalsts tiesās, kurā ir minētās puses domicils, vai arī patērētāja domicila vietas tiesās".

II – Fakti un tiesvedība pamatlietā

10. Šis lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir iesniegts tiesvedībā starp *Rüdiger Hobohm*, kas ir prasītājs un kasācijas sūdzības iesniedzējs, un *Benedikt Kampik LTD & Co. KG*, *Benedikt Aloysius Kampik* (turpmāk tekstā – "*B. Kampik*") un *Mar Mediterraneo Werbe- und Vertriebsgesellschaft für Immobilien S. L.* (turpmāk tekstā – "sabiedrība *Mar Mediterraneo*"), kas ir atbildētāji un pretējā puse kasācijas instancē.

11. 2005. gadā *B. Kampik* darbojās kā starpnieks prasītāja *R. Hobohm* vārdā attiecībās ar sabiedrību *Kampik Immobilien KG*, noslēdzot līgumu "par pirkšanas iespēju" saistībā ar dzīvokļa iegādi brīvdienu dzīvokļu rezidencē, kura Denjas [*Denia*] pašvaldībā Spānijā bija jāuzceļ Vācijas projekta īstenotājam. Šī rezidence tika tirgota tostarp Vācijā, izplatot reklāmas bukletu vācu valodā. No lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu izriet, ka atbildētāji arī veic reklāmas darbības internetā, piedāvājot starpniecību saistībā ar nekustamā īpašuma darījumiem Spānijā [7].

12. 2006. gadā prasītājs un viņa laulātā draudzene ar projekta īstenotāju noslēdza līgumā par pirkšanas iespēju paredzēto pirkuma līgumu. Pēc tam, kad pircēji bija samaksājuši divas pirmās iemaksas par kopējo summu EUR 62 490, pārdevējs 2008. gadā nokļuva ekonomiska rakstura grūtībās, kas apdraudēja brīvdienu rezidences celtniecības pabeigšanu.

13. B. Kampik tad prasītājam piedāvāja savus pakalpojumus, lai parūpētos par dzīvokļa nodošanu ekspluatācijā. Prasītājs ar laulāto draudzeni devās uz Spāniju, un *B. Kampik* izsniedza notariālu pilnvaru viņa interešu pārstāvībai saistībā ar 2006. gadā noslēgto pirkuma līgumu. Prasītājs *B. Kampik* izsniedza čeku par EUR 27 647 kā daļu no pirkuma summas trešās iemaksas, un *B. Kampik* to iemaksāja atbildētājas sabiedrības *Mar Mediterraneo* bankas kontā. Visbeidzot, 2009. gadā *R. Hobohm* pārskaitīja *B. Kampik* vēl EUR 1 448,72, kas, kā šis pēdējais apgalvoja, viņam bija nepieciešami uz prasītāja vārda reģistrētās hipotēkas dzēšanai. Tomēr hipotēka netika dzēsta.

14. Pēc virknes nesaskaņu starp pusēm saistībā ar projekta īstenotāja maksātnespēju prasītājs un viņa laulātā draudzene atsauca *B. Kampik* izdoto pilnvaru. Prasītājs prasa atbildētājiem viņam atmaksāt pārskaitīto naudu. Tomēr *Landgericht* [Apgabaltiesa], kuras jurisdikcijā ir prasītāja domicils un kurā viņš cēla prasību, to noraidīja kā nepieņemamu, uzskatot, ka lieta šai tiesai neesot teritoriāli piekritīga. Pēc tam, kad *R. Hobohm* šo lēmumu nesekmīgi pārsūdzēja apelācijas tiesā, viņš par to iesniedza kasācijas sūdzību iesniedzējtiesā.

7 — *Bundesgerichtshof* neapšauba par faktiem lēmušās lietas secinājumu, saskaņā ar kuru atbildētāja – kura domicils bija Spānijā – darbība bija vērsta uz Vāciju, un uzsver noteiktus apstākļus, tādus kā fakts, ka pakalpojumi internetā tika piedāvāti vācu valodā, ka tika norādīta e-pasta adrese ar domēnu "de", ka kā "BackOffice" telefona numurs bija norādīts Berlīnes telefona numurs un ka tika izmantoti bukleti vācu valodā.

III – Prejudiciālais jautājums un tiesvedība Tiesā

15. Bundesgerichtshof [Federālā Augstākā tiesa] uzdeva Tiesai šādu prejudiciālu jautājumu:

"Vai patērētājs saskaņā ar [..] Regulas Nr. 44/2001 [..] 15. panta 1. punkta c) apakšpunkta otro alternatīvu savienojumā ar 16. panta 1. punkta otro alternatīvu var celt prasību tiesā tajā vietā, kur atrodas tā domicils, pret līgumpartneri, kas veic profesionālu darbību vai komercdarbību citā Eiropas Savienības dalībvalstī, ja, lai arī prasības pamatā esošais līgums tieši neietilpst šādas līgumpartnera darbības jomā, kas ir vērsta uz patērētāja domicila dalībvalsti, tomēr līgums kalpo ekonomiskā labuma gūšanai, ko līgumslēdzējas puses jau ir vēlējušās sasniegt ar iepriekš noslēgta un izpildīta līguma palīdzību, kas ietilpa sākotnēji minēto tiesību normu piemērošanas jomā?"

16. Rakstveida apsvērumus Tiesai iesniedza Itālijas, Portugāles un Šveices valdība, kā arī Eiropas Komisija.

IV – Par prejudiciālo jautājumu

A – *Tiesai iesniegtie apsvērumi*

17. Visos Tiesai sniegtajos apsvērumos, izņemot Itālijas valdības apsvērumus, ir atbalstīta Briseles I regulas 15. panta 1. punkta c) apakšpunkta piemērošana šajā lietā.

18. Portugāles valdība norāda, ka, lai gan pirmais 2005. gada noslēgtais līgums izbeidzās ar pirkuma līguma noslēgšanu un tādējādi 2008. gadā noslēgtais pilnvarojuma līgums nav tieši saistīts ar atbildētāju internetā reklamēto darbību, tomēr starp abiem līgumiem pastāv tieša saikne, jo, ja nepastāvētu pirmais starpniecības līgums, nepastāvētu pilnvarojuma lūgums, kura mērķis ir tieši atrisināt saistībā ar pirkumu radušās problēmas. Tādējādi prasītājs pelna aizsardzību arī attiecībā uz pilnvarojuma līgumu, jo tas tika noslēgts ciešā saistībā ar pirmo ar atbildētājiem noslēgto līgumu. Tādējādi, kā uzskata šī valdība, atsaukdamās uz spriedumu *Emrek*[8], paredzēt jaunus nosacījumus, kas nav ietverti regulas 15. panta 1. punkta c) apakšpunktā – kā cēloņsakarību starp līdzekli, kas izmantots, lai komercdarbību vai profesionālo darbību vērstu uz patērētāja domicila dalībvalsti, un līguma noslēgšanu –, būtu pretēji šīs tiesību normas mērķim. Tomēr tas, ka pilnvarojuma līguma pamatā ir uz Vāciju vērstā atbildētāju darbība, ir jāuzskata par norādi, ka ir piemērojama Regulas Nr. 44/2001 15. panta 1. punkta c) apakšpunkta otrā alternatīva. Īsi sakot, Portugāles valdība ierosina uz prejudiciālo jautājumu atbildēt apstiprinoši.

19. Eiropas Komisija, atgādinājusi, ka Briseles I regulas 15. panta 1. punkta c) apakšpunkts ir izņēmums no vispārējā noteikuma par atbildētāja domicila vietas tiesas jurisdikciju un kā tāds ir jāinterpretē šauri, norāda arī uz nepieciešamību šajā tiesību normā ietvertos jēdzienus interpretēt autonomi, it īpaši ņemot vērā tās struktūru un mērķus. Tāpat kā Portugāles valdība, Komisija uzsver, ka uz Vāciju vērstā atbildētāja starpniecības darbība ir vēlāk noslēgto pirkuma līguma un pilnvarojuma līguma cēlonis. Tādējādi pastāv cieša materiāla saikne starp atbildētāja starpnieka darbību un pilnvarojuma līguma noslēgšanu. Līdz ar to pirmais starpniecības līgums un pilnvarojuma līgums ir nesaraujami saistīti, un tas ir iemesls tam, kāpēc patērētājam labvēlīgā jurisdikcija attiecas ne vien uz pirmo, bet arī uz šo pēdējo līgumu. Tāpat, turpina Komisija, šāda interpretācija atbilst Tiesas spriedumam *Maletic*[9]. Visbeidzot, kas attiecas uz prasību par patērētāja domicila vietas tiesas [jurisdikcijas] paredzamību, Komisija uzsver, ka atbildētājs saprātīgi varēja paredzēt, ka tas pats režīms, kas attiecas uz viņa paša noslēgto starpniecības līgumu, būs piemērojams arī pilnvarojuma līgumam, jo abi šie līgumi ir nesaraujami saistīti.

8 — C-218/12, EU:C:2013:666.

9 — C-478/12, EU:C:2013:735.

20. Šveices valdība norāda, ka Briseles I regulas 15. panta 1. punkta c) apakšpunkta mērķiem līgumam jāattiecas uz pakalpojumu, kas tiek sniegts attiecīgās komercdarbības jomā, arī tad, ja pakalpojuma sniedzēja reklāma, no kuras izriet, ka viņa darbība ir vērsta uz patērētāja domicila valsti, neattiecas uz šo konkrēto darbību: tādējādi tas attiecas uz pakalpojumiem, kuri, lai gan nebūdami daļa no profesionāļa parasti sniegtajiem pakalpojumiem, tomēr ir materiālā ziņā pietiekami saistīti ar viņa parasto darbību un tiek sniegti to pašu uzņēmuma struktūru ietvaros. Turklāt gan praktisku, gan principiālu iemeslu dēļ visiem pakalpojumiem, kas var būt saistīti ar noteiktu komercdarbību, būtu jāpiemēro vieni un tie paši noteikumi. Konkrēti, Šveices valdība apgalvo, ka saistībā ar pakalpojumiem, kurus to sniedzējs nepiedāvā oficiāli, patērētāju aizsardzības prasību līmenis ir zemāks, jo pakalpojums netiek vispārīgi piedāvāts nenoteiktam personu lokam, bet gan tiek piedāvāts individuāli konkrētam klientam; šajā gadījumā pakalpojuma sniedzējam ir zināms, ka viņš slēdz līgumu ar citā dalībvalstī dzīvojošu pilsoni.

21. Itālijas valdības nostāja ir pretēja pārējiem Tiesai sniegtajiem apsvērumiem, un tā uzsver, ka, tā kā tas ir izņēmums no vispārējā noteikuma, 15. panta 1. punkta c) apakšpunkts ir jāinterpretē šauri. Saikne starp dzīvokļa iegādi un vēlāko pilnvarojuma līgumu neesot pamats šim pēdējam piemērot šo tiesību normu saistībā ar 16. panta 1. punktu. Lai gan Itālijas valdība atzīst, ka iepriekš minētā īpašā jurisdikcija varētu tikt attiecināta uz gadījumiem, kad pakārtotajam līgumam ir saikne ar galveno līgumu tiesiski cēloniskās nepieciešamības ziņā, tas tā nebūtu gadījumā, kad, kā šajā lietā, pastāv vienīgi saimnieciska un praktiska saikne. Pretējā gadījumā plaša interpretācija varētu novest pie tā, ka fakti tiktu mākslīgi konstruēti ar vienu vienīgu mērķi mainīt parastos starptautiskās jurisdikcijas noteikumus.

B – *Analīze*

1) Ievada apsvērumi un prejudiciālā jautājuma pārformulēšana

22. Kā jau izklāstīts, *Bundesgerichtshof* vaicā, vai ir iespējams īpašo jurisdikciju patērētāju lietās atbilstoši Briseles I regulas 16. panta 1. punktam piemērot tādam patērētāja un profesionāļa noslēgtam līgumam, kurš tieši neietilpst to darbību jomā, kuras šis profesionālis ar savas reklāmas palīdzību vērš uz patērētāja domicila dalībvalsti šīs regulas 15. panta 1. punkta c) apakšpunkta izpratnē, bet kas tomēr ir cieši saistīts ar agrāku līgumu starp šīm pašām pusēm, kurš nepārprotami atbilst šīs pēdējās tiesību normas nosacījumiem.

23. Iemeslu, kurus es izklāstīšu vēlāk, dēļ uzskatu, ka prejudiciālais jautājums ir jāpārformulē, lai Tiesai ļautu sniegt noderīgu atbildi.

24. Taču, pirms to daru, es gribētu izteikt dažus vispārīga rakstura apsvērumus.

25. Izejas punkts šīs lietas izvirzīto jautājumu aplūkošanai ir Briseles I regulas 15. panta 1. punkta formulējums. Šī tiesību norma jau ir interpretēta Tiesas judikatūrā, kurā atkārtoti nospriests, ka tā ir piemērojama, ja ir kumulatīvi izpildīti trīs nosacījumi [10].

26. Pirmkārt, līgumslēdzējai pusei ir jābūt patērētājam, proti, personai, kura rīkojas kontekstā, kas var tikt uzskatīts par nesaistītu ar viņas arodu vai profesiju [11]. Šajā lietā nav strīda, ka atbildētāji pamatlietā darbojās, veicot savu profesionālo darbību, bet prasītājs *R. Hobohm* rīkojās kā privātpersona.

10 — Spriedumi *Česká spořitelna* (C-419/11, EU:C:2013:165, 30. punkts) un *Kolassa* (C-375/13, EU:C:2015:37, 23. punkts).

11 — Par patērētāja jēdzienu Briseles konvencijas un Briseles I regulas kontekstā skat., piemēram, spriedumus *Shearson Lehman Hutton* (C-89/91, EU:C:1993:15); *Gabriel* (C-96/00, EU:C:2002:436); *Gruber* (C-464/01, EU:C:2005:32) un *Česká spořitelna* (C-419/11, EU:C:2013:165).

27. Otrkārt, ir nepieciešams, lai starp patērētāju un profesionāli būtu faktiski noslēgts līgums [12]. Šajā ziņā no lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu skaidri izriet, ka laulātie *R. Hobohm* un *B. Kampik* 2008. gadā noslēdza strīdīgo pilnvarojuma līgumu. Attiecībā uz pārējiem atbildētājiem pamatlietā jānorāda, ka *Bundesgerichtshof* ir skaidri uzsvērusi, ka kasācijas stadijā, kurā atrodas pamattiesvedība, nav nozīmes jautājumam par to, vai prasītāja apgalvojumi ir atbilstoši, lai pierādītu līgumisku tiesību pastāvēšanu attiecībā pret visiem atbildētājiem, jo apelācijas tiesa nepārbaudīja prasītāja apgalvojumu pamatotību. Šī iemesla dēļ *Bundesgerichtshof* uzskata, ka uzdotais jautājums ir vienlīdz nozīmīgs attiecībā uz visiem atbildētājiem, ņemot vērā iespēju, ka pret viņiem visiem pastāv līgumiskas tiesības. Ņemot vērā šos apsvērumus, es uzskatu, ka Tiesai nav jālemj par līgumisku attiecību pastāvēšanu starp prasītāju un trīs atbildētājiem.

28. Treškārt, līgumam jāietilpst kādā no minētajā 15. panta 1. punktā paredzētajām kategorijām [13], no kurām pamatlietai būtiska ir c) apakšpunktā minētā [14], kuras interpretācija jau ir veikta Tiesas judikatūrā.

29. Saskaņā ar pastāvīgo judikatūru, lai šī tiesību norma būtu piemērojama, ir jābūt izpildītiem diviem nosacījumiem. Ir nepieciešams, pirmkārt, lai profesionālis veiktu savu komercdarbību vai profesionālo darbību patērētāja domicila dalībvalstī vai lai tas jebkādā veidā vērstu savu darbību uz šo dalībvalsti vai vairākām valstīm, tostarp patērētāja domicila dalībvalsti. Otrkārt, nepieciešams, lai strīdīgais līgums ietilptu šādas darbības jomā [15].

30. Iesniedzējtiesa uzskata, ka, aplūkots atsevišķi, 2008. gadā noslēgtais pilnvarojuma līgums neatbilst Briseles I regulas 15. panta 1. punkta c) apakšpunkta otrās alternatīvas prasībām, jo īpaši tāpēc, ka darījumu pārvaldība, ko [atbildētājs] uzņēmās veikt ar šo līgumu, neietilpst uz Vāciju vērstās nekustamā īpašuma iegādes līgumu starpniecības darbības jomā. Tomēr šī tiesa sliecas uzskatīt, ka starp starpniecības līgumu un pilnvarojuma līgumu pastāv pietiekami spēcīga saikne, lai varētu apgalvot, ka minētās tiesību normas prasības ir izpildītas, pamatodamās uz teleoloģisko interpretāciju un uzsverot cēloņsakarību starp atbildētāju uz Vāciju vērsto darbību, kuras rezultātā tika noslēgts pirmais starpniecības līgums, un pilnvarojuma līgumu. *Bundesgerichtshof* uzskata, ka abi līgumi kalpo vienam mērķim – dzīvokļa iegādei un tā faktiskai izmantošanai – un ka tādējādi šīs abas tiesiskās attiecības jāaplūko kopā.

31. Tādējādi iesniedzējtiesa it īpaši uzsver, ka saskaņā ar spriedumu *Emrek* [16], kaut arī cēloņsakarība nav obligāts nosacījums, tā ir uzskatāma par norādi par [uz dalībvalsti] "vērstu darbību". Tomēr *Bundesgerichtshof* pauž šaubas par to, vai ir iespējams akceptēt šo interpretāciju, jo saskaņā ar pastāvīgo judikatūru Briseles I regulas 15. panta 1. punkta c) apakšpunkts katrā ziņā ir jāinterpretē šauri.

32. Šajā brīdī ir jāuzsver, ka prejudiciālais jautājums, kā to ir formulējusi *Bundesgerichtshof*, attiecas uz iespēju piemērot Briseles I regulas 15. panta 1. punkta c) apakšpunktu, "nodalot" abu tajā minēto nosacījumu izpildi. Būtībā iesniedzējtiesa jautā, vai situācijā, kurā pastāv darbība, kuru profesionālis vērš uz patērētāja dalībvalsti, Briseles I regulas 15. panta 1. punkta c) apakšpunkts var tikt piemērots līgumam, kas ir noslēgts nevis šīs darbības jomā, bet gan tādas darbības jomā, ko veic šis pats profesionālis un kura nav tieši vērsta uz patērētāja dalībvalsti, pamatojoties uz materiālo saikni, kāda pastāv ar iepriekš noslēgtu līgumu.

12 — *Česká spořitelna* (C-419/11, EU:C:2013:165, 30. punkts). Par prasību par tāda līguma pastāvēšanu, kas noslēgts starp patērētāju un profesionāli, skat. neseno spriedumu *Kolassa* (C-375/13, EU:C:2015:37, 29. un nākamie punkti).

13 — *Česká spořitelna* (C-419/11, EU:C:2013:165, 30. punkts).

14 — Šīs lietas mērķiem nav nozīmes Briseles I regulas 15. panta 1. punkta a) apakšpunktā (kur runa ir par preču iegādi ar nomaksu pa daļām) un b) apakšpunktā (aizdevums, kas atmaksājams pa daļām, vai jebkāda cita veida kredīts, kas izsniegts nolūkā finansēt preču iegādi) minētajām kategorijām.

15 — *Mühlleitner* (C-190/11, EU:C:2012:542, 36. punkts).

16 — C-218/12, EU:C:2013:666.

33. Šajā ziņā jānorāda, ka raksturīgā saikne starp abiem Briseles I regulas 15. panta 1. punkta c) apakšpunktā minētajiem nosacījumiem ir *expressis verbis* izteikta un prasa, lai līgums ietilptu tādas darbības jomā, kuru profesionālis jebkādā veidā vērš uz patērētāja dalībvalsti. Prejudiciālais jautājums, kas uzdots, izmantojot iesniedzējtiesas izmantoto formulējumu, tādējādi neizbēgami novestu pie noliedzošas atbildes.

34. Tomēr, lai sniegtu noderīgu atbildi, uzskatu par nepieciešamu prejudiciālo jautājumu pārformulēt, jo tieši "vērstas darbības" jēdziena interpretācija ir gan lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu, gan Tiesai sniegto rakstveida apsvērumu priekšmets.

35. Šo iemeslu dēļ es uzskatu, ka prejudiciālais jautājums var tikt formulēts šādi: "Vai Briseles I regulas 15. panta 1. punkta c) apakšpunkta otro alternatīvu savienojumā ar 16. panta 1. punkta otro alternatīvu var interpretēt tādējādi, ka šī tiesību norma ir piemērojama saistībā ar līgumu, kura mērķis ir gūt ekonomisko labumu, ko līgumslēdzējas puses ir vēlējušās sasniegt ar cita iepriekš noslēgta un jau izpildīta līguma palīdzību, kurš ietilpst tādas profesionālas darbības vai komercdarbības jomā, kuru profesionālis vērš uz patērētāja domicila dalībvalsti?"

2) "Vērstas darbības" jēdziens un norāde par "cēloņsakarību"

36. Pirmkārt, attiecībā uz "vērstas darbības" jēdziena – kurš nav definēts Briseles I regulā – interpretāciju jāatgādina, ka Tiesa savā pastāvīgajā judikatūrā ir uzstājusi uz to, ka Briseles I regulā lietotie jēdzieni ir jāinterpretē autonomi, atsaucoties uz šīs regulas sistēmu un mērķiem [17]. Kā izriet no šīs regulas preambulas 13. apsvēruma, it īpaši saistībā ar tās 15. panta 1. punkta c) apakšpunktu, šie mērķi ietver patērētāja, kurš ir vājāka un juridiski mazāk pieredzējusi puse nekā otra profesionālā līgumslēdzēja puse, aizsargāšanas funkciju [18], kā arī to, ka pēc iespējas ir "jāsamazina paralēlas tiesvedības iespēja un jānodrošina, ka divās dalībvalstīs nepieņem nesavienojamus spriedumus" [19].

37. Otrkārt, tāpat saskaņā ar Tiesas pastāvīgo judikatūru jānorāda, ka, lai gan nav nekādu šaubu, ka Briseles I regulas 15. panta 1. punkta c) apakšpunkta un 16. panta mērķis ir patērētāju aizsardzība, tas tomēr nenozīmē, ka šāda aizsardzība ir absolūta [20]. Tādējādi, kā ir uzsvērusi arī *Bundesgerichtshof*, 15. panta 1. punkta c) apakšpunkta izņēmuma raksturs Briseles I regulas sistēmā neļauj patērētāju aizsardzības mērķi interpretēt plaši. Regulas 15. panta 1. punkts "ir uzskatāms par atkāpi gan no vispārējās normas par jurisdikciju, kas paredzēta šīs regulas 2. panta 1. punktā, kurā jurisdikcija ir piešķirta tās dalībvalsts tiesām, kuras teritorijā ir atbildētāja domicils, gan no īpašās jurisdikcijas normas saistībā ar līgumiem, kas ir paredzēta šīs pašas regulas 5. panta 1. punktā un saskaņā ar kuru kompetentā tiesa ir tā, kas atrodas vietā, kur prasības pamatā esošā saistība ir izpildīta vai ir jāizpilda" [21]. Tādējādi Briseles I regulas 15. panta 1. punkta c) apakšpunkts ir jāinterpretē šauri [22].

17 — Skat., piemēram, spriedumus *Pammer* un *Hotel Alpenhof* (C-585/08 un C-144/09, EU:C:2010:740, 55. punkts); *Mühlleitner* (C-190/11, EU:C:2012:542, 28. punkts) un *Česká spořitelna* (C-419/11, EU:C:2013:165, 25. punkts).

18 — Skat. tostarp spriedumus *Ilsinger* (C-180/06, EU:C:2009:303, 41. punkts); *Mühlleitner* (C-190/11, EU:C:2012:542, 29. punkts); *Česká spořitelna* (C-419/11, EU:C:2013:165, 33. punkts).

19 — Skat. Briseles I regulas preambulas 15. apsvērumu, kā arī spriedumu *Maletic* (C-478/12, EU:C:2013:735, 30 punkts).

20 — Spriedums *Pammer* un *Hotel Alpenhof* (C-585/08 un C-144/09, EU:C:2010:740, 70. punkts).

21 — Spriedumi *Pammer* un *Hotel Alpenhof* (C-585/08 un C-144/09, EU:C:2010:740, 53. punkts); *Mühlleitner* (C-190/11, EU:C:2012:542, 26. punkts); *Česká spořitelna* (C-419/11, EU:C:2013:165, 26. punkts).

22 — Turpat. Saistībā ar Briseles konvenciju citu starpā skat. spriedumus *Shearson Lehman Hutton* (C-89/91, EU:C:1993:15, 16. punkts); *Benincasa* (C-269/95, EU:C:1997:337, 13. punkts) un *Gruber* (C-464/01, EU:C:2005:32, 32. punkts).

38. Ņemot vērā šos apsvērumus, ir acīmredzami, ka Briseles I regulas 16. panta 1. punktā paredzētās patērētāja domicila tiesas jurisdikcijas piemērošana visos gadījumos un tikai tāpēc vien, ka līgumam, kas pats par sevi neatbilst šīs pašas regulas 15. panta 1. punkta c) apakšpunkta nosacījumiem, ir materiāla saikne ar agrāku starp tām pašām līgumslēdzējām pusēm noslēgtu līgumu, nozīmētu plašu šīs tiesību normas piemērošanu, kas ir jānoraida, ņemot vērā īpašās jurisdikcijas patērētāju lietās izņēmuma raksturu Briseles I regulas vispārējā sistēmā [23].

39. Tomēr apsvērumu, kurus es tūlīt izskaidrošu, dēļ es uzskatu, ka materiālas cēloņsakarības pastāvēšana var būt viena no norādēm, kas valsts tiesai var ļaut noteikt, ka pastāv uz patērētāja dalībvalsti "vērsta darbība" Briseles I regulas 15. panta 1. punkta c) apakšpunkta izpratnē.

40. Šajā ziņā jāatceras, ka spriedumā *Emrek* Tiesa ir nospriedusi, ka, lai gan cēloņsakarības pastāvēšana nav prasība, kas būtu pievienojama Briseles I regulas 15. panta 1. punkta c) apakšpunkta nosacījumiem [24], tā var būt norāde par "vērstu darbību", tāpat kā attālinātas sazināšanās rezultātā patērētājs līgumsaistības uzņemas attālināti [25].

41. Tomēr šī judikatūra ir saistīta ar lietas *Emrek* (C-218/12, EU:C:2013:666)īpašajiem apstākļiem, kad cēloņsakarība radās būtiski atšķirīgā kontekstā. Konkrēti, šajā lietā runa bija par cēloņsakarības kā obligāta Briseles I regulas 15. panta 1. punkta c) apakšpunkta piemērošanas priekšnoteikuma funkciju, kura nepastāvēšana var būt potenciāls šķērslis tam, lai darbību uzskatītu par tādu, kas ir "vērsta" uz patērētāja dalībvalsti. Šis ir konteksts, kurā Tiesa nosprieda, ka, lai gan cēloņsakarība nevar tikt uzskatīta par nerakstītu prasību, lai atzītu, ka noteikta darbība ir vērsta uz noteiktu dalībvalsti, tā tomēr var būt norāde par to.

42. Šajā lietā, gluži pretēji, mēs sastopamies ar situāciju, kad uz cēlonību netiek norādīts kā uz potenciālu šķērsli 15. panta 1. punkta c) apakšpunkta piemērošanai, bet gan kā uz vienīgo apstākli, kas var būt pamatā tā piemērošanai. Šajā ziņā nav strīda, ka pamatlietas apstākļos profesionālā darbība, kuru atbildētājs ar savas reklāmas palīdzību ir vērsis uz prasītāja patērētāja domicila valsti, tāpat kā tās rezultātā noslēgtais līgums ir apstākļi, kas ir saistīti ar 2008. gada pilnvarojuma līgumu ar gandrīz vai mehānisku cēloņsakarības saiti.

43. Kā pamatoti norāda iesniedzējtiesa, šajā lietā nav jānovērtē, vai laika un telpas ziņā pastāv cēlonība starp uzticēšanās attiecībām, kas tika iedibinātas starp pamatlietas pusēm saistībā ar to pirmajām līgumiskajām attiecībām. Kā norāda Itālijas valdība, ir skaidrs, ka starp galveno līgumu un pakārtoto līgumu nepastāv saikne tiesiski cēloniskās nepieciešamības ziņā. Cēlonība, kuru mēs minam, runājot par to kā par "vērstas darbības" norādi, prasa, lai pastāvētu spēcīga materiāla iekšēja saikne starp tiesiskajām attiecībām, kuru šajā lietā veido apstāklis, ka pilnvarojuma līguma mērķis ir tieši tā ekonomiskā labuma panākšana, kas ir pirmā starp šīm pašām pusēm noslēgtā līguma mērķis.

44. Tomēr, lai gan var uzskatīt, ka, šādi izprasta, cēloņsakarība var tikt atzīta par vienu no norādēm, kuras ļauj noteikt atbildētāja profesionālās darbības virzienu, tas nav vienīgais pamats, kas ļauj konstatēt, ka Briseles I regulas 15. panta 1. punkta c) apakšpunkta prasības ir izpildītas, un vēl jo vairāk tad, ja cēloņsakarība ir netieša, kā tas ir pamatlietā. Pilnvarojuma līguma noslēgšana tieši neizriet no darbības, kuru atbildētājs profesionālis ar savas reklāmas palīdzību ir vērsis uz patērētāja domicila dalībvalsti, bet gan no sarežģījumiem, kas saistīti ar problēmām, kuras izriet no tāda pirkuma līguma izpildes, kas noslēgts ar trešo personu.

23 — Arī saistībā ar prasību par to, ka jāpastāv starp patērētāju un profesionāli faktiski noslēgtam līgumam, Tiesa ir noraidījusi plašu interpretāciju, norādot, ka šī prasība "nevar tikt interpretēta tādā ziņā, ka tā būtu izpildīta arī tad, ja pastāv līgumu virkne, kuru piemērojot noteiktas attiecīgā profesionāļa tiesības un pienākumi tiek nodoti patērētājam", spriedums *Kolassa* (C-375/13, EU:C:2015:37, 30. punkts).

24 — C-218/12, EU:C:2013:666, 21. punkts.

25 — Turpat, 29 punkts. Kā es jau uzsvēru savos apsvērumos lietā *Emrek*, "[..] lai gan sagatavojošās pirmslīguma darbības, tāpat kā pierādītas cēloņsakarības esamība, nav netieša prasība papildus tām, kas noteiktas Regulas Nr. 44/2001 15. panta 1. punkta c) apakšpunktā, tās ievērojami atvieglo valsts tiesas darbu, kad ir jānosaka, vai saimnieciskā darbība ir vērsta uz noteiktu dalībvalsti". Secinājumi lietā *Emrek* (C-218/12, EU:C:2013:494, 31. punkts).

45. Tādējādi valsts tiesai ir jāpārbauda, vai, ņemot vērā visu tās rīcībā esošo informāciju, papildus jau norādītajai cēloņsakarībai pastāv citas norādes, kuras var likt secināt, ka faktiski ir runa par darbību, kuru profesionālis ir vērsis uz patērētāja domicila dalībvalsti. Starp šīm norādēm neizsmeļoši var minēt saiknes starp profesionāļa veiktajām un ar reklāmas palīdzību vai jebkādā cita veidā uz patērētāja dalībvalsti vērstajām darbībām pakāpi, faktu, ka profesionālis parasti savus darījumu pārvaldības pakalpojumus sniedz klientiem ar domicilu citā dalībvalstī, kuriem viņš sniedz arī starpniecības pakalpojumus nekustamā īpašuma jomā, vai to, ka dažādi pakalpojumi tiek sniegti to pašu uzņēmuma struktūru ietvaros un tādējādi patērētājs nevarēja saprātīgi paredzēt, ka uz līgumiem attieksies dažādas jurisdikcijas.

46. Tādējādi tiktu nodrošināta arī Briseles I regulas mērķa, kas izteikts tās preambulas 11. apsvērumā, ievērošana, proti, ka jurisdikcijas normām būtu jābūt paredzamām, tādējādi stiprinot personu ar domicilu Savienībā tiesisko aizsardzību. Tāpat prasītājam tiek ļauts viegli noteikt tiesu, kurā viņš var celt prasību, bet atbildētājam – saprātīgi paredzēt, kurā tiesā viņu var iesūdzēt [26].

47. Pēc tam, kad esmu pateicis visu iepriekš minēto, uzskatu par nepieciešamu pievērsties vēl vienam šīs lietas apstāklim. Ir jāuzsver, ka lēmumā par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu ir skaidri norādīts, ka *B. Kampik* "prasītājam piedāvāja parūpēties par dzīvokļa nodošanu ekspluatācijā", pēc kā *R. Hobohm* un viņa laulātā draudzene devās uz Spāniju un tur noslēdza pilnvarojuma līgumu. Nepastāvot sīkākai informācijai par to, katrā ziņā valsts tiesai ir jānosaka, vai atbildētāji patērētājam pamatlietā patiešām izteica piedāvājumu saistībā ar pilnvarojuma līguma noslēgšanu.

48. Iesniedzējtiesa tomēr ir uzsvērusi, ka saistībā ar darbību, kas ir pilnvarojuma līguma priekšmets, nepastāv neviena no būtībā ar reklāmu saistītajām norādēm, kuras Tiesa ir minējusi spriedumā *Pammer* un *Hotel Alpenhof* [27], nedz arī kādas līdzvērtīgas norādes.

49. Ir jāuzsver, ka Briseles I regulas 15. panta 1. punkta c) apakšpunktā nav prasīts, lai profesionāļa darbība būtu vērsta uz patērētāja domicila dalībvalsti ar reklāmas palīdzību [28], bet gan tajā skaidri runāts par to, ka tas tiek darīts *jebkādā veidā*.

50. Tādējādi ir jānorāda, ka spriedumā *Pammer* un *Hotel Alpenhof* Tiesa atzina, ka pirmais un acīmredzamākais no kritērijiem, kas ļauj noteikt, vai darbība ir vērsta uz patērētāja domicila dalībvalsti, ir "jebkura acīmredzama gribas izpausme noslēgt darījumus ar šīs dalībvalsts patērētājiem" [29].

51. Turklāt jau Briseles konvencijas [30] 13. panta pirmās daļas 3. punktā, kurš tajā ieņēma tādu pašu vietu un pildīja tādu pašu patērētāja kā vājākās puses aizsardzības funkciju kā Briseles I regulas 15. panta 1. punkta c) apakšpunkts [31], bija noteikts, ka patērētāja domicila vietas jurisdikcija ir piemērojama arī – ievērojot šajā tiesību normā paredzētos ierobežojumus – saistībā ar līgumiem, pirms kuru noslēgšanas patērētāja domicila valstī tika veikta reklāma vai īpaši viņam adresēts

26 — Šajā ziņā skat. spriedumus *Hypoteční banka* (C-327/10, EU:C:2011:745, 44. punkts) un *eDate Advertising* u.c. (C-509/09 un C-161/10, EU:C:2011:685, 50. punkts).

27 — C-585/08 un C-144/09, EU:C:2010:740. Starp šīm norādām ir minēts "attiecīgās darbības starptautiskais raksturs, piemēram, atsevišķām ar tūrismu saistītām darbībām, norāde uz tālruņa numuru kopā ar starptautisko kodu, tas, ka ir izmantots pirmā līmeņa domēna nosaukums, kas nav tās dalībvalsts domēna nosaukums, kurā ir dibināts komersants, piemēram, ".de", vai arī ir izmantoti tādi neitrāli pirmā līmeņa domēna nosaukumi kā ".com" vai ".eu", maršrutu apraksts no vienas vai vairākām citām dalībvalstīm uz pakalpojuma sniegšanas vietu, kā arī norāde uz starptautisko klientūru, ko veido klienti, kuru domicils ir dažādās dalībvalstīs, īpaši publicējot šādu klientu atsauksmes", 83. punkts.

28 — Šajā ziņā skat., Magnus, U., un Mankowski, P., *Brussels I Regulation*, *2nd Revised Edition*, Minhene, 2012, 380. lpp., un Mankowski, P., "Zum Begriff des 'Ausrichtens' auf den Wohnsitzstaat des Verbrauchers unter Art. 15 Abs. 1 lit. c EuGVVO", no: *Verbraucher und Recht*, 2006, 289.–294. lpp.

29 — C-585/08 un C-144/09, EU:C:2010:740, 80. punkts.

30 — 1968. gada 27. septembra Konvencija par jurisdikciju, spriedumu atzīšanu un izpildi civillietās un komerclietās (OV 1972, L 299, 32. lpp.; konsolidēta redakcija publicēta OV 1998, C 27, 1. lpp.).

31 — Spriedumi *Česká spořitelna* (C-419/11, EU:C:2013:165, 28. punkts); *Ilsinger* (C-180/06, EU:C:2009:303, 41. punkts); *Pammer* un *Hotel Alpenhof* (C-585/08 un C-144/09, EU:C:2010:740, 57. punkts); *Mühlleitner* (C-190/11, EU:C:2012:542, 29. punkts).

uzaicinājums. Tādējādi Savienības likumdevēja skaidra griba paplašināt ar Briseles konvencijas 13. panta pirmo daļu sniegtās aizsardzības piemērošanas jomu [32] izraisa to, ka jēdziens "jebkādā veidā" ietver ne vien jebkāda veida reklāmu, bet arī tiešu kontaktu starp profesionāli un patērētāju uzaicinājuma formā [33] .

52. Šajā ziņā Tiesa tāpat spriedumā *Pammer* un *Hotel Alpenhof* nosprieda, ka "15. panta 1. punkta c) apakšpunkta tekstā ir aptverti un aizstāti agrākie "īpaša uzaicinājuma" un "reklāmas" jēdzieni, iekļaujot tajā, kā uz to norāda frāze ar "jebkādā veidā", plašāku darbību spektru" [34].

53. Gadījumā, kad tiek konstatēts, ka uzaicinājums ir ticis izteikts, ir skaidrs, ka tas ir apstāklis, kurš atklāj profesionāļa "acīmredzamu gribas izpausmi" "vērst" savus pakalpojumus uz citā dalībvalstī dzīvojošu klientu, kurš turklāt ir viens no viņa klientiem saistībā ar agrākām līgumiskām attiecībām, kuras ietilpst viņa darbības jomā, kas nepārprotami vērsta uz citu dalībvalsti.

54. Noslēgumā, ņemot vērā visus apsvērumus, uzskatu, ka Briseles I regulas 15. panta 1. punkta c) apakšpunkta otrā alternatīva savienojumā ar 16. panta 1. punkta otro alternatīvu ir jāinterpretē tādējādi, ka īpašajos pamatlietas apstākļos tas, ka pastāv agrāks līgums starp tām pašām pusēm, saistībā ar kuru pastāv materiāla cēloņsakarība, var būt norāde, kas ļauj uzskatīt, ka profesionāļa darbība ir "vērsta" uz patērētāja domicila dalībvalsti, un tas ir jānovērtē, ņemot vērā visu valsts tiesas rīcībā esošo informāciju.

55. Turklāt, ja valsts tiesa konstatētu, ka ir pastāvējis profesionāļa uzaicinājums patērētājam, ir uzskatāms, ka šis uzaicinājums ietilpst jēdzienā "jebkādā veidā", kā profesionālis var vērst savu darbību uz patērētāja domicila dalībvalsti.

V – Secinājumi

56. Ņemot vērā visus iepriekš izklāstītos argumentus, ierosinu Tiesai uz *Bundesgerichtshof* uzdoto prejudiciālo jautājumu atbildēt šādi:

Briseles I regulas 15. panta 1. punkta c) apakšpunkta otrā alternatīva savienojumā ar 16. panta 1. punkta otro alternatīvu ir jāinterpretē tādējādi, ka īpašajos pamatlietas apstākļos tas, ka pastāv agrāks līgums starp tām pašām pusēm, saistībā ar kuru pastāv materiāla cēloņsakarība, var būt norāde, kas ļauj uzskatīt, ka profesionāļa darbība ir "vērsta" uz patērētāja domicila dalībvalsti, un tas ir jānovērtē, ņemot vērā visu valsts tiesas rīcībā esošo informāciju.

Turklāt, ja valsts tiesa konstatētu, ka ir pastāvējis profesionāļa uzaicinājums patērētājam, ir uzskatāms, ka šis uzaicinājums ietilpst jēdzienā "jebkādā veidā", kā profesionālis var vērst savu darbību uz patērētāja domicila dalībvalsti.

32 — Tiesa ir norādījusi, ka gadījumā, ja Briseles konvencijas tiesību norma ir formulēta līdzīgi Briseles I regulas tiesību normai, ir jānodrošina abu šo juridisko dokumentu interpretācijas turpinātība (spriedums *Ilsinger*, C-180/06, EU:C:2009:303, 58. punkts). Neskatoties uz būtiskajām atšķirībām starp minētās regulas 15. panta un Briseles konvencijas 13. panta redakciju, ir jāuzsver, ka gan judikatūrā, gan sagatavošanas darbos ir norādīts, ka Briseles I regulas 15. panta 1. punkta c) apakšpunkts ir plašāks un vispārīgāks nekā Briseles konvencijas 13. panta pirmā daļa, "lai nodrošinātu labāku patērētāju aizsardzību, ņemot vērā jaunos sakaru līdzekļus un elektroniskās tirdzniecības attīstību". Šajā ziņā skat. spriedumus *Ilsinger* (C-180/06, EU:C:2009:303, 50. punkts); *Pammer* un *Hotel Alpenhof* (C-585/08 un C-144/09, EU:C:2010:740, 59. punkts) un *Mühlleitner* (C-190/11, EU:C:2012:542, 38. punkts). Skat. arī 4.2. punktu Priekšlikumā Padomes Regulai (EK) par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildi civillietās un komerclietās, COM(199) 348, galīgā redakcija (OV 1999, C 376 E, 1. lpp.).

33 — Šajā ziņā skat. Magnus, U., un Mankowski, P., minēts iepriekš, 380. lpp. "Īpaši adresēta uzaicinājuma" jēdziens Briseles konvencijā attiecas uz "darījumu piedāvājumiem, kuri nodoti individuāli patērētājam ar aģenta vai izplatītāja starpniecību". Spriedums *Gabriel* (C-96/00, EU:C:2002:436, 44. punkts).

34 — Spriedums *Pammer* un *Hotel Alpenhof* (C-585/08 y C-144/09, EU:C:2010:740, 61. punkts).